

„Če trpiš, ne jokaj, še vltjše dvigni glavo in ponosno glej v svet.“

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Izhajajo vsak četrtek za sledečo nedeljo

Letna naročnina:
na posamezni naslov 30 Din, na skupni 24 Din,
za inozemstvo 72 Din,
z Marijinim L. 100 Din,
za Ameriko 3 dolare
Štev. položnice 11-806
Uredništvo v Lendavi
Uprava v Črensovcih

Reforme

Čitateljem „Novin“ je znano, da je naša vlada napovedala reforme na gospodarskem in socialnem polju. Vsak dan slišimo in čitamo ugibanja in razprave, kakšne naj bi bile te reforme in kdaj bi se začele izvajati. Gotovega ne vemo dosti, zato so vsa ugibanja in predlogi več ali manj le mnenja posameznikov, ne pa načrt vlade same. Dodajmo tudi mi nekaj splošnih pripomb, da bodo čitatelji videli, kako nujno so nam potrebne reforme na gospodarskem in socialnem polju in na kakšni podlagi se morajo izvesti, da bodo služile blagostanju naroda in države.

Reforme so potrebne tam, kjer nekaj ni v redu pa je treba popraviti krivice in narediti pravičen red med ljudmi in stanov. Da na gospodarskem in socialnem polju že dolgo ne vlada pravica in ljubezen, je vsakemu, tudi najpreprostejšemu človeku znano. Že dolgo čutimo na lastni koži krivični kapitalistični red, ki je človeštvo pripeljal na rob propadanja. Ta red, ki je nekaj desetih ljudi obogatel do bajnosti, vse ostale pa pahnil v bedo in pomanjkanje, se ruši in počasi vstajajo novi sestavi. Vsakemu, ki zasleduje sedanje dogodke in opazuje boj na svetu, je jasno, da bo ta čas prinesel svetu velike spremembe.

Današnji družabni red sloni na pravici posameznika, ki si jo sam ustvarja v svojo korist in tako nujno izrablja druge. Vlada pest močnejšega in se kršijo pravice posameznika. Tako smo počasi dobili moderno plemstvo, ki sicer ne nosi častnih naslovov, ima pa v rokah vso moč in bogastvo. Kdor pa ima moč in denar, ta tudi vlada po svoji volji. Peščica ljudi je vladala do danes po svoji volji, predpisovala zakone za vse ostale milijone ljudi in jih izrabljala. To je v svojem bistvu kapitalizem in ti plemiči kapitalisti. Tako ni brez podlage izjava nekega bivšega francoskega državnika, ki je dejal, da svet vlada nekaj desetih norcev, katerim se mora vse klanjati.

Temu stanju hoče tudi naša država napraviti konec. Napovedala je velike reforme, ki naj odpravijo krivice in odstranijo z vodilnih mest v državi vse ljudi, ki so živeli na račun drugih. Kakor izjavljajo na merodajnih mestih, ne bodo te reforme posnetek tujih, ampak bodo vzrasle iz naših posebnih razmer. Da pa bodo te reforme, ki jih država pripravlja, prinesle naši državi res pravico in blagostanje ljudstva, morajo sloneti na osnovnih načelih človečnosti. Ker ne upoštevajoč teh načel, bodo bolj v škodo kakor v korist. Poglejmo ta načela.

Prvo načelo: vsak človek je osebno bitje z dušo in telesom, ki mora imeti odgovarjajoče mesto v novem redu. Človek je svobodno bitje, ki ima um in svobodno voljo, zato mu tega ne sme nihče odvzeti. Je pa tudi socialno bitje, ki more živeti samo v družbi z drugimi; zato njegova dejanja ne smejo kršiti pravice drugih. Dosedanji kapitalistični red je učil, da sme vsak delati kar hoče. Novi krivični sistemi, ki se porajajo, pa hočejo človeka oropati vsega, zato ne prinašajo rešitve, ampak samo drug način izrabljanja revnih slojev in stanov. Vsakemu svoje: človeku pustiti svobodo, državi pa dati oblast, da pravično urejuje odnose med ljudmi. Ni človek vse, pa tudi država ne! To je pravi nauk, ki ga uči krščanstvo in nam ga narekuje zdrava pamet.

Drugo načelo: vsaka reforma mora sloneti na pravici. Pravica povesod in vedno! Vsakemu dati kar mu gre! V novem redu mora biti vrhovno načelo: cenitev in vrednost dela. Kdor

Izročitev lastništva

„Novin“, „Marijinega lista“ in „Kalendara Srca Jezusovega“ „Katoliškemu tiskovnemu društvu v Slovenski Krajini“.

V četrtek, dne 22. avgusta dopoldne se je zbrala na povabilo g. dekan Jerič Ivana in izdajatelja Novin g. Klekl Jožefa v Turnišču duhovščina lendavske in sobočke dekanije. Kljub velikemu neurju in nalivom, ki so preplavali ceste in zavirali promet se je zbralo 15 duhovnikov in 4 civilni gosposode. Niso se bali dolge poti. Zavedali so se, da gre za važne stvari. Zbrane gospode je v kratkih besedah nagovoril g. dekan Jerič nato je zavzel besedo izdajatelj in lastnik „Novin“ ter „Marijinega lista“ g. Klekl Jožef.

Naravnost ganljivo je bilo njegovo uvodno poročilo o borbah, težavah in žrtvah pred dobrimi 50 leti takratnega dijaštva Slov. Krajine, ki je študiralo na Madjarskem, kako so se morali boriti za svoje slov. ime. In to dijaštvo, poznejši bogoslovci so bili tisti, ki so rešili naše ljudstvo, ki je bilo od madjarskega šovinizma že obsojeno na narodno in versko smrt.

Zamisel te srednješolske mladine je rasla, dobila svoj razmah v szombathelyskem semenišču, kjer se je pripravljalo na dušnopastirsko delo med našim ljudstvom 8 Slovencev: Slepec, Divjak, Kühar, Klekl, Baša, Sakovič, Kolarš in Marič.

Ti so si naročali slov. knjige in govorili med sabo slovenski. In to kljub silnemu pritisku šovinistov, ko je bilo obsojeno za protidržavno vse, kar je imelo zvok po slov. besedi.

Toda ljubezen teh do svojega ljudstva je bila močnejša kakor nasilje, proti kateremu je dal najstrožjo izjavo takrat odločni in duhovno močni † Sakovič.

In na primicijah teh duhovnikov so prvič plapolale slov. zastave, se glasili slov. pozdravi in razlegale slov. pesmi. Ljudstvo je zajelo sveto navdušenje, sovražniki ljudstva pa so škripali z zobmi. Kot kaplani so širili slov. knjige med ljudstvo. Madjarski žandarji pa so z nasajenimi bajoneti stikali za naročniki slov. knjig in jih tirali pred sodišča. V dr. Ivanocyju so imeli svojega pokrovitelja.

To preganjanje slov. knjig — in da še ljudstvo ni razumelo popolnoma književne slovenščine, je rodilo l. 1903. „Kalendar Srca Jezusovega“ in l. 1904. „Marijin list“. Klekl je kot tihiški kaplan že prej poskusil z izdajanjem mesečnika „Dober Pastir“, pa je bila že prva številka zabranjena. Šele na škofijsko dovoljenje v Szombathelyju je bilo dovoljeno izdajanje „Marijinega lista“, pod pogojem, da se tiska v madjarskem pravopisu, ne pa v gajici.

dela, naj živi, kdor ne more delati, mu moramo pomagati, kdor pa noče delati, nima mesta med nami. Na tuj račun, posebno na račun revnih in delavcev ne sme nihče živeti in bogateti. To je edino pravično. Pravica brez ljubezni pa je trda in se kaj rada spremeni zopet v krivico, če ni v človeku ljubezni do bližnjega. Zato pa morajo biti ljudje okrašeni z veliko ljubeznijo do Boga, sebe in bližnjega, če hočejo, da nam bo novi svet prinesel kaj dobrega in boljšega.

Tretje načelo: to je važnost stanov v novi človeški družbi. Vsak stan mora dobiti svoje pravice in sebi primerno mesto v človeški družbi. Vsi stanovi so enaki pred zakonom, pravicami in dolžnostmi. Stanovska ureditev družbe odgovarja najbolj človeški naravi.

Devet let pozneje l. 1913. so se rodile tednik „Novine“. „Novinam“ ni bilo mehko postlano, po trdi, križevi poti so morale hoditi. Ko so se pojavile med našim ljudstvom, so se začeli stalni napadi madjarskih listov, češ, da so nevarne za narodni obstoj. Pritisnila je še zatem boljševiška strahovlada in najbrž bi za vselej utonile v boljševiški revoluciji, če ne bi čuvala božja roka nad njimi.

In ko so ob zibelki Jugoslavije „Novine“ prosto zadihale, da so mogla zapeti pesem narodnega navdušenja, je preglušil to pesem krik političnih nasprotnikov. Številka za številko je bila zaplenjena. Še več! Začelo se je tudi omalovaževanje njihovega pomena za naše ljudstvo ne samo od sovražnih listov, temveč tudi drugih. In uspeh? Število z brezverstvom pobarvanih listov se je znatno dvignilo. Pa vendar! Mnogi drugi listi, ki so imeli bogate denarne ovire, so propadli, ker niso imeli zaslombe pri ljudstvu in širili duh, ki je bil ljudstvu tuj. „Novine“ so pa bile vedno v vseh borbah tesno povezane z ljudstvom in ljudska duša nagonsko čuti in ve, kdo se iskreno zavzema za njene pravice in kdo ga kara z resnostjo poštenega dušnega zdravnika. In samo takim vrači svojo vdanost in samo zato so se „Novine“ tako vtisnile v dušo človeka Slov. Krajine, da ne more biti brez njih, četudi ga pot zanese daleč po svetu.

In zato so se po 50 letih zbrale in strnile mlade moči pod vodstvom dekana Jeriča, da pospešijo razmah naših listov. Izdelala so se pravila Katoliškega tiskovnega društva, ki so bila potrjena od škofijske in banske oblasti z nekaterimi spremembami v smislu tiskovnega zakona.

G. Klekl se je nato poslovil od lastništva svojih listov. Še enkrat se je lepo zahvalil g. Camplinu, g. Györköšu za urejevanje „Novin“ ter g. Halasu za urejevanje „Mar. lista“ za časa bolezn.

V uvodu povdarja: „V 18. številki Novin sem dal izjavo, da še letos, in to en Mariji posvečen dan, izročim lastništvo naših listov Kat. tisk. društvu v Slov. Krajini. Danes obhaja Cerkev osmino velikega Marijinega svetka, Marijinega vnebovzetja. Ta dan naj bo ta velevažen akt izvršen“.

Izročitev se glasi:

Podpisani duhovnik Klekl Jožef, v 43. letu svojega duhovništva izročim danes 22. avgusta 1940. l. na osmi dan Marijinega vnebovzetja v

Končno bi še pripomnili, da morajo izvajati reforme samo tisti, ki nosijo v sebi resnično ljubezen do vseh ponižanih in revnih, so sposobni videti vso nejevoljo, ki vlada na svetu in imajo tudi odločno voljo, da se ne ustrašijo nobenih groženj kapitalistov. Zato bi morali najprej zavezati usta vsem tistim, ki so plačanci tujih idej in hočejo tujo šaro prinašati v našo državo.

Ravnatelj narodnega muzeja v Cürichu je pred leti povedal tole: Pri nas v Švici vlada popolna svoboda. Vsak dela, kar hoče. Samo na to mora paziti, da dela po pameti in varuje svobodo Švice. Tudi mi delajmo po pameti, to se pravi: delajmo v skladu z božjimi in naravnimi zakoni in varujmo svobodo države in državljanov!

Turnišču na župnišču, poleg lepe, Mariji posvečene cerkve, svoj „Marijin List“ s prilogo „Marijinski Ogracek“ ter „Kalendar Srca Jezusovega“, kakor tudi tednik „Novine“ brezplačno v okrilju „Kat. tiskovnega društva v Slov. Krajini“, članom jurističnega telesa, ki ga določi skupna dekanjska konferenca v Soboti sept. 4. t. l. v vedno lastništvo. Član tega telesa smejo biti samo člani Kat. tiskovnega društva v Slov. Krajini. Prilpomnim, da sem deloval pri Marijinem Listu in prilogah 36 let, pri Novinah pa 27 let brezplačno iz ljubezni do Boga in našega naroda. Prilpomnim nadalje, da sem dragevolje daroval iz svoje gotovine za izhajanje teh listov 141.309 din 36 par. Prilpomnim končno, da nisem računal obresti od te vsote in da nisem računal upravnih stroškov mnogo let, vse sem kril iz svojega. Listi so aktivni. Lani sem izdal za Novine 125.014 din 57 par. Za M. List s kalendarom pa 80.245 din 46 par. To je okroglo 205 tisoč dinarjev. Čistega je ostalo za kritje tiskarskih stroškov letos od Novin 9.424 din 27 par, od M. Lista pa 759 din 26 par, okroglo 10 tisoč din.

Omenim še, da sem letos do konca junija do zadnje pare izplačal vse tiskarske in upravne stroške. Ko mi je čast to spoštovanim članom Kat. tisk. društva v Slov. Krajini naznaniti, povdarjam, da ko z današnjim dnem lastništvo vseh mojih gorl imenovanih listov brezpogojno izročim, si pa obdržim za nedoločen čas samo uredništvo Marijinega Lista, iz hvaležnosti do dobre nebeške Mater, ki mi je v teh dolgih letih poklonila nebroj milosti.

S to izročitvijo naznanim, da uredništva Kalendarja za letos že ne prevzamem, zato naj novo izvoljeni odbor poskrbi za urednika, Letošnji kalendar pa zaradi nastale draginje mora iziti v manjšem obsegu kot lanski. Isto tako javljam, da z novim letom nisem več urednik priloge M. Lista, Marijinega Ograceka. Naj to skrb prevzame mlada moč in to z Marijinim Listom neločljivo združeno prilogo razširi med našo ubogo mladino. Razume se samo ob sebi, da sme ta priloga imeti posebne platnice, kot je imela v začetku. Sezonsko nam nalaga posebno skrb za mladino, ki je v ostali Sloveniji ne poznamo.

Odboru „Kat. tiskovnega društva v Slov. Krajini“ sem do novega leta prav rad na razpolago, da se tehnično brez ovir more izročitev izvršiti. Do tega časa poskrblim za ekspedicijo listov, za terjanje naročnine in za kritje stroškov v tiskarni in upravi itd., vse po navodilih in pod nadzorstvom odbora. Po novem letu skrbi za vse to odbor, kakor tudi za terjanje v letu 1940. zeostale naročnine. Od l. 1939. nazaj zaostalo

naročnino terjam jaz za krtje stroškov pri izdajanju evangelijev za naše brate v tujini, predvsem na Madjarskem in v Ameriki. Sem spada tudi Balazicova povest in drugi neprevlejeni stroški.

Zahtevam samo eno in to se glasi: Izročeni listi naj ostanejo strogo katoliški.

Bog blagoslovi naše delo! Sv. Družina sprejmi je v svoje varstvo.

KLEKL JOŽEF, duhovnik.

Nato se je dekan Jerič toplo zahvalil g. Kleklu za vso njegovo požrtvovalno delo pri listih, s katerimi je bodril in vodil prekmursko ljudstvo preko težav in zaprek ne samo doma, ampak tudi na fronti za časa svetovne vojne. Ljubezen do ljudstva je bila tista sila, je omenjal g. dekan, ki je g. Klekla uredniško pero vodila 36 let, da se je prebil skoz vse težave in zapreke. G. dekan želi samo eno, da bi tudi v srcih mlajšega rodu plamtela ista ljubezen do ljudstva in njegovih potreb kakor je žarela v duši g. Klekla. Le takrat bo delo kronano z uspehom. Z vzpodbudnimi besedami je še pozdravil nato g. dekan novega urednika. Na predlog dr. Klara je bil nato g. Klekl z navdušenjem izvoljen zaradi svojih zaslug pri domačem tisku za častnega predsednika KTD za Slov. Krajino. Potem se je izvolil stalni odbor kat. tiskovnega društva z ravnateljem g. dekanom Jeričem na čelu. Ostali odborniki so gg. Krantz Jožef, dekan na Tišini, Bakan Štefan, lendavski župnik, Vojkovič Jožef, soboški župnik, Rous Matija, soboški kaplan, Halas Daniel, polanski župnik, dr. Klar Franc, bivši poslanec, urednika „Marijinega lista“ in „Novin“ sta že itak po pravilih v odboru. — V kratkem se bo vršil tudi občni zbor.

Nedela

po Risalaj šestnajseta

Tisti čas, gda bi notri šo Jezus nikoga Farizeušov poglavnik v soboto jest krūha, oni so kebživali na njega. I ovo niki človik vu vodenom betegi bodoči bio je pred njim. I odgovoreči Jezus je vu pravdi vučeni, i Farizeušom je pravo: jeli je slobodno v soboto vračiti? oni so pa mučali. On ga je pa prijaio, zvrāčo ga je, i odpūsto. I odgovoreči je njim pravo: Šteroga med vami somar, ali jūnec v stūdenec spadne, i ne potegne ga vō taki den sobotni? I nej so mogli na eta odgovoriti njemi. Pravo je pa i tim pozvanim priliko, videvši, kak da bi prednja mesta zbirali, govoreči njim: gda boš pozvani na gostūvanje, ne sedi si na prednje mesto: da morebiti je preštimanješ od tebe pozvani od njega, i pridoci on, ki je tebe i njega pozvao, povej tebi: dajetomi mesto, i tedar moreš s sramotov zadnje mesto držati. Nego gda boš pozvani, idi i sedi si na zadnje mesto, naj, gda pride, ki te je pozvao, povej tebi: prijateo, idi više gori. Teda bude tebi dika pred sedečimi s tebom navkūpe. Ar vsaki, ki se zvisi, ponizi se, i ki se ponizi, zvisi se. (Luk. 14, 1—12.)

V denešnjem evangeliumi Gospod Jezus nam da dvojni navuk. Prvi se glasi: ne bodi skažlivec, drugi pa: bodi ponizen. Skažlivec je tisti, ki se nacišega dela, kakši vu istini je. Skažlivec je pijanec, ki se dela treznoga. Skažlivka je Boga moleča ženska, ki se za pobožno drži, v srci pa drūge zametava i z jezikom i ogrizava. Skažlivec je vsaki lažlivec, ki laž samo zato pove, naj ga za bošega majo, kak je po pravici. Skažlivec je pokornik, ki se zagovarja pri spovedi i zmenšava pa olepšava svoje grde grehe. Skažlivec je, ki se hvali s smilenostjov, a z siromaki pa trdo i grdo postopa. Skažlivec, veliki skažlivec je siromak, ki tajni doblene dare i skazane dobrote. Varimo se skažlivosti.

Ponizen je pa tisti, ki vse dobro, ka ma v duši, v telu i v vrednosti, pripisuje Bogi i njemi dava hvalo za uje, sebe nad drūge ne zvišava, nego v vsakom bližnjem vidi svojega brata i ga z djanjom lūbi tak, kak samoga sebe. Prizadevajmo si to poniznost zadobiti.

Ob zibelki Kralja miru

V božičnem nagovoru dne 24. dec. 1939 je sv. oče Pij XII. vnovič zavzel jasno stališče do velikih mednarodnih duhovnih problemov, ki pretresajo našo dobo. Obenem je razvil idejne osnove krščanskega mirovnega programa. Konkretnih političnih vprašanj papež ne načinja, pokaže pa vsakomur razumljivo, na katerih osnovah in v katerem duhu bi jih bilo treba rešovati.

Kot namestnik Kristusov, ki je od prvega trenutka svoje vlade vse, prav vse storil, da bi ne bilo prišlo do vojne, opazuje papež strašno gorje, ki ga vojna prinaša. Pij XII. se ne zadovoljuje s tem, da skuša lajšati silno trpljenje in pomagati, kjer le mogoče. S strahom gleda v bodočnost, opozarja na hude gospodarske krize, ki bodo zadele po vojni obubožano Evropo. Skrb mu stiska srce ob misli, kako bo mogoče podreti barikade, ki jih sedaj postavlja med narode vojna. Obsoja vojno, ko ugotavlja, da sporna mednarodna vprašanja niso bila nerešljiva, manjkalo je le potrebnega medsebojnega zaupanja.

Genljivo je papeževo vabilo, ko z besedami betlehemskih pastirkov vabi razdvojeni svet v Betlehem k novorojenemu Odrešeniku, k „Soncu

pravičnosti“ in Njegovi materi, „Kraljici miru“.

Vse kliče na to križarsko pot in izraža misel, da je nekoč Bog uslišal še zelo nepopolno hrepenenje poganškega sveta po miru in poslal na zemljo večnega Kneza miru. On je prinesel nadnaravni mir, ki obsega v sebi tudi resnični zemeljski mir.

V tem je bistvena razlika med krščanskim in nekrščanskim pojmovanjem miru. Krščanstvo namreč poudarja, da ostane tudi najlepša pravna ureditev mrtva črka, če je ne prešinja duh krščanske pravičnosti in ljubezni.

Zato sv. oče z vsem poudarkom kaže na korenine, na pravir vsega mednarodnega gorja. „Svet je pozabil na mirovno poslanstvo Kristusovo,“ zato tudi ne posluša več „glasu pameti“ in se da voditi le od najbolj brezobzirne, obenem pa tudi pogubne sebičnosti. Ko je s tem zamorjena zavest o „krščanskem bratstvu“, pride človeško ravnanje kmalu v odkrito nasprotje „z najosnovnejšimi človeškimi čustvi.“ Od tod „preziranje človeškega dostojanstva, človeške prostosti in življenja.“

Nasproti temu kaže papež na najbolj bistveno, nedotakljivo in sveto „krščansko zapoved“: „služiti resnici“ in biti povezan v medsebojni ljubezni. Božični nagovor Pija XII. (Dalje)

Beseda papeža Pija XII. novoporočencem

Mladim zakoncem je treba zelo zabičevati dolžnosti, ki jih imajo do očeta in matere, do deda in babice, ki jih tare starost. Radi godrnjamo zaradi njihove sitnosti, se potikamo nad njihovimi zahtevami, ki so tako majhne, smo nejevoljni zaradi njihovih otročjih muh. Pozabljamo pa, da bomo mi ravno taki, ko nas obišče starost, katera v mnogočem tako sliči na otročjo dobo. Ali nas ne bo bolelo do dna srca, če nas bodo naši otrci grdo gledali zaradi naših nedolžnih starčevskih slabosti tako, kakor smo mi težko prenašali svoje roditelje? Radi očitamo staršem to, česar ne storijo več, ker pač ne morejo, namesto da smo jim hvaležni za to, kar so za nas storili in žrtvovali, ko so

bili pri moči. Posmehujemo se jim večkrat, ker so izgubili spomin, pa ne pomislimo, kolikokrat bi bilo prav, da bi poslušali njihove nasvete, temelječe na dolgi bridki izkušnji. V njihovih ugašajočih očeh pogrešamo navdušenja za mnoge stvari, ki nas vnmajo, ne zapazimo pa v njih blagega odsvita večne luči, ki jo pričakujejo onstran meja tega bežnega življenja. Naj vam bo zato vedno pred očmi ne samo stroga božja zapoved: Spoštuj svojega očeta in mater, ampak tudi stroga dolžnost, da spoštujete vsakega starčka in staro — dolžnost, ki so jo poznali in se je strogo držali tudi stari pagani in se je še drže današnji pagani, na primer na Daljnem vzhodu, zbujajoč s takim plemenitim obnašanjem občudovanje vsega sveta.

Španski mučenci

Veliko se je že pisalo o mučeništvu in trpljenju španskih katoličanov. Tega trpljenja ni mogoče popisati, še manj dognati število prizadetih. Zanimivo je, da je boljševiška vlada razglašala po časopisju, češ, da ja kaznovala samo tiste duhovnike — lajike, ki so bili zavezniki generala Franca. Čemu so pa potem pobijali redovnice, ki niso ničesar drugega delale, kakor vršile dobrotelost. In o teh redovnicah je zbral „Osserva-

tore Romano“ nekaj števil, iz katerih je razvidno, da je do zdaj ugotovljenih 200 umorov redovnic, predvsem salezijank, karmeličank in dominikank ter hčera božje ljubezni, to je iz redov, ki vršijo dela krščanskega usmiljenja ali pa živijo, od sveta ločeno, izključno molitvi. V samem Madridu je bilo 85 žrtev iz ženskih redov. Število ubitih redovnikov, kolikor so do danes z gotovostjo dognani, 2514, največ frančiškanov, dominikancev, maristov,

šolskih bratov, usmiljenih bratov, jezuitov in salezijancev. Mnogo jih je umrlo v ječah zaradi nečloveškega mučenja, mnogo jih je umrlo od gladi in od ran, katere jim je prizadejala od boljševiške oblasti in agentov stranke nahujskana množica. Posamezni primeri kažejo brezčlovečnost zagriženega boljševiškega režima brez primere. Ubijali in mučili so 80 letne starčke. Način smrti: trapistom v Cobrecesu so zašili usta in jih potem vrgli v morje, več patrov družine presvetih src v Torejonu de Ardoz so pokopali žive, jezuita patra Santaela so vrgli v kotel parnika, veliko so jih zažgali, potem, ko so jih polili z bencinom ali jim ga po sili vlivali v usta, več so jih sežgali v pečeh za apno, veliko število je bilo zaživa razsekanih na kosce. Da so bile žrtve mučene in ubite zgolj zaradi sovraštva brezbožnega režima proti katoliški veri, dokazuje značilno dejstvo, da so španski boljševiki divjali posebno proti usmiljenim bratom sv. Janeza od Boga in proti usmiljenim sestram po raznih bolnišnicah. Oba redova sta namreč dobila od svojih provincialov nalogo, da ostaneta na svojih mestih pri bolnikih, dokler bi državna oblast sama ne prevzela bolnikov v svojo oskrbo. Tako so mnogi padli kot žrtve zraven bolniških postelj. V mestu Talavera de la Reina so pobili kar vse člane tega reda. S posebno strastjo so se spravili tudi na mariste in šolske brate ter sestre zapuščeni, kakor se v Španiji neka taka kongregacija imenuje, torej na redove, ki se pečajo z vzgojo siromašnih in zaostalih otrok. V največjem nasprotju s toliko brezčlovečnostjo in podlostjo pa je bilo obnašanje žrtev, ki so, dokler niso izdihnile, molile za svoje rabi in v večini primerov padle z vzklikom: Živel Kristus Kralj! Duhovniki so svoje morilce blagoslavliali in če so jih v gručah peljali na morišče, so peli Te Deum.

Letalske nesreče

V Dalmaciji je v goro Velebit treščilo potniško letalo Aerokluba iz Zagreba in se razbilo. Vsi potniki s pilotom vred so mrtvi.

V Romuniji se je istotako razbilo potniško letalo Lares pri Vöröspatiki na Erdeljskem, katero je vozilo Nemce in Romune. Mrtvih je 16, ranjenih pa 5.

Ljubljanski velesejem, ki je s svojimi vsakoletnimi prireditvami odraz kulturnega in gospodarskega izživljanja Slovencev, je nekaj svojevrstno našega in ima ukoreninjeno tradicijo. To se je videlo letos pomladi, ko je moral spomladanski velesejem biti odložen. Vsi smo ga pogrešali. Jesenski velesejem pa bomo imeli in sicer od 31. avgusta do 9. septembra. Obsegal bo mimo industrije in obrti tudi posebne razstave iz kulturnega in gospodarskega področja. Te razstave bodo plod dela mnogih pridih rok, ki so se trudile in ustvarjale čez poletje.

Vika Razlagova
MARIJIN KLIC
Resnična dogodba

„Komaj sem opravila, mati, tolko dela se nabere“, s temi besedami je vstopila Katika v kuhinjo, vsa utrujena in zmučena ter sedla na stolček.

„Vse sem ti tu opravila, Katika, ker vem, da ti vsega ne moreš!“ je prijazno dejala mati!

„Tako dobri ste, mati, več delate kot kaka služkinja! Morda bova z Lojzetom vzela še eno služkinjo, da nam bo lažje! Človek bi se uničil sam z delom! In otroka, kje sta?“

„Bodi brez skrbi! Z Milico sta odšla k Lešnikovim.“ Pri Anici ima neko opravilo, otroka pa ne moreta biti brez nje!

„Res, rada jo imata, še raje ko mene, se mi zdi.“

„Otroci so pač otroci, ki imajo svojo posebno ljubezen, po letih pa vse to mine!“

„Oh mati, saj nisem na Milico prav nič ljubosumna, kar tako sem rekla!“

„Veš, kaj mi je danes zjutraj zapupala Milica?“

„Kaj pa takega, zelo sem radovedna!“

„Ne vem, ali bi ti povedala ali ne!“

„Kaj povejte, mati, morda se nameni poročiti!“

„O ne! Čisto nekaj drugega, da si ti niti misliti ne moreš! Veš kaj. Milica bo šla v samostan, redovnica hoče postati!“

„Za božjo voljo, mati, moja sestra pa redovnica! In še prav zdrava ni! Ali je znorela?“

„Jaz ji ne branim. In tudi pravice nimam. Naj stori kakor hoče, saj ni več otrok. Le njeno zdravje me skrbi. Življenje med samostanskimi zidovi bi ji škodovalo!“

„Mati, vi ste ji torej dovolili! Ne, Milica ne sme v samostan, jaz ji bom izgnala to misel iz glave! Boljše je, da si vzame Ivana, ki jo ima tako rad. Njej pač ni treba hoditi po samostanih! Tudi tukaj doma lahko moli in pošteno živi!“ se je Katika razvnela in je bila nemirna!

„Bog bo storil vse tako, da bo prav, le nič se ne razburjaj!“ je dejala mirno mati.

Med tem se je bližala Milica z otrokoma proti domu. Anice ni našla doma, zato se je vrnila takoj nazaj! Ko je zagledala sestro Katiko, se ji je prav ljubeznivo nasmehnila!

„Kar trije smo prišli“, je dejala Milica. Otroka sta se še vedno trdno oklepala njenih rok in se naslanjala ob njo!

Mati se je nemirno ozrla v Milico, Katika pa še je pogledala nil

„Katika, kaj ti je, da se tako kislo držiš. Morda ti ni prav, da sem ti prevzela tvoja ljubljenska?“ Saj mi vendar ne braniš, da ju imam rada. In je poljubila vsakega na bela čela.

„No, če bo tako, kot pravijo mati, bosta kmalu jokala za tabo“, je jezno in zbadljivo rekla Katika in z hripavim glasom začela peti:

„Bom v kloster šla in nunca bom.“

Ko je končala, je začela siliti v Milico:

„Kaj ti je vendar padlo v glavo, ali noriš, da siliš v samostan? Milica, Milica, škoda, da si že toliko stara pa te še ni pamet srečala.“

„Katika, pusti me in me ne žali s takimi besedami. Vem, kaj delam in ti tudi dobro veš in vsi naši, da sem bila vedno zvesta svoji nameri in bom tudi ostala! Mati so mi dali dovoljenje, oni mi ne branijo iti v samostan. Drugega pa nisem dolžna prositi!“

Ponosno in vzravnano je stala pred Katiko, ko je govorila te besede. Nato se je naglo obrnila k materi, ki si je s predpasnikom brisala solzne oči in rekla skoraj proseče „Mati, prosim Vas, ne žalostite se radi mene, molite, da se mi bo izpolnila ta največja želja, ki jo že nosim dolgo v svojem srcu!“ Visoko vzravnan je stopala iz kuhinje, otroka sta silila za njo ali Katika jima ni dovolila.

(Dalje.)

Slavnostna obletnica sporazuma med Srbi in Hrvati v Zagrebu

V nedeljo 25. in v ponedeljek 26. avgusta se je na slovesen način obhajala v Zagrebu obletnica sporazuma med Srbi in Hrvati, ki je veliko pripomogel za ureditev in okrepitev države. Vlada je imela ob tej priliki slavnostno sejo, katere sta se udeležila tudi oba slovenska ministra, dr. Korošec in dr. Krek. Predsednik vlade, dr. Cvetkovič je obe tej priliki dal sledečo izjavo:

„Današnja seja kr. vlada je imela dva dela. Prvi je bil slavnostni, kjer smo obnovljali spomine na sklenitev sporazuma in na obletnico sporazuma, drugi del pa bil posvečen delu. O prvem in drugem delu boste dobili obvestilo popoldne. Ob 19. bova dala izjavo na radiu dr. Maček in jaz.“

V svojem govoru je dr. Cvetkovič podal zgodovino hrvaškega vprašanja, katero so nekateri hoteli rešiti od vzgoraj dol, to je z nasiljem. A ni šlo.

Po zaslugi Njeg. Vis. kneza Pavla je prišlo lani 26. avgusta na Bledu do sporazuma, kateri je prišel v prvem času pred izbruhom vojne. Danes bi bil že nemogoč.

Dr. Maček je za njim povdarjal, da, ko je izvedel iz inozemstva od dr. Juraja Krnjeviča, da bo vojna vsak hip izbruhnila, je rekel dr. Cvetkoviču: „To, o čemer smo se sporazumeli, se naj izvede takoj, drugo pa pustimo na boljše čase.“ Zatem se je zahvalil Bogu, da nas vojna ni ujela lani, ko sporazum še ni bil gotov. Če bi se to zgodilo, sedaj mi ne bi živeli v takih razmerah, kakor živimo danes, ampak bi se žalost naselila v naše domove.

Slovenska ministra s svojo navzočnostjo pri proslavi v Zagrebu sta glasno povdarjala potrebo sporazuma tudi s Slovenci. Predsednik vlade je v svojem govoru omenil tudi to. Kedaj pride čas za to, ni mogoče predvideti.

Enotna pšenična krušna moka

Cena pšenice zvišana na 300 Din. - Odvišna pšenica se bo siloma odjemala, to je rekvirirala.

Izdana je uredba od ministrskega sveta na predlog ministra za trgovino o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom.

Za vsakega člana družine se računa 300 kg pšenice ali 240 kg pšenične moke (mele) letno, kar je više, sme oblast odvzeti. Lastnik si obdrži tudi potrebno zrnje za seme. Cena pšenice je 300 Din. i se lahko v zasebni trgovini tudi prodaja. Od pristojnih kmetijskih organov določena pšenica za setev ne sme najvišje za 30% iznad cene pšaniče prodajati.

Mlini smejo mleti pšenico tako, da dobe iz 100 kg. pšenice 76 kg. hektolitrske teže, 0 kg. moke i to največ 10 kg. bele moke i zdroba i 70 kg. presejane krušne moke. Če sto litrov pšenice tehtaja manj od 76 kg., se doda pol kg. krušne moke, če pa tehtaja več, se odvzame kg. krušne moke.

Kdor ne prijavi odvišne pšenice ali kdor dražje kupuje pšenico kot je določeno, bo kaznovan z zaporom od 6 mesecev do enega leta i z globo stotisoč Din.

Podrobnosti za izvrševanje te odredbe bo predpisal trgovinski minister.

Odkritje spomenika padlim v svetovni vojni

V nedeljo 1. septembra 1940. se bo v Črensovcih na slovesen način blagoslovil in odkril spomenik vojakom, ki so padli v svetovni vojni.

Ze leta 1927. je začelo Prosvetno društvo pod vodstvom takratnega kaplana, sedanjega bogoslovnega profesorja in znanega prosvetnega delavca dr. Josipa Meška, zbirati prispevke, da bi se postavil za iste spomenik, ki bi nas spominjal onih, katerih trupla počivajo po bojnih poljansh širom sveta. Akcija je radi nezadostnega kredita i manjkanja primerne prostora zastala, a se je končno vendar enkrat uresničila.

Spomenik stoji sredi malega sejmišča, katerega je občina v ta namen odstopila in primerno uredila in zasadila kot park, ki bo lep kras črensovski cerkvi.

Odkritje se bo vršilo po sledečem sporedu: Predpoldne: Od 8. do pol 9. ure zbiranje organizacij pri trgovini g. Kramarja. Ob pol 9. uri pohod organizacij po cesti do gostilne Bauer, kjer bo sprejem zastopnika

vojaške oblasti in vojske, ki bo pri odkritju podala v počastitev padlih „často salvo“. Ob 9. uri v župni cerkvi sveta maša za padle vojake. Po sveti maši blagoslovitev in odkritje spomenika, pri katerem govorijo gg. predsednik Prosvetnega društva, bogoslov. profesor dr. Meško Jožef in zastopnik vojaške oblasti. Po blagoslovlitvi polaganje vencev.

Po poldne: Ob 2. uri večernice. Po večernici v župnijskem dvorišču akademija v spomin in počastitev padlih z raznimi pevskimi in telovadnimi točkami ter igro.

Pridite ta dan v Črensovec, da se bomo skupno ob spomeniku spomnili tistih, ki so položili na oltar domovine najdražje, svoje življenje.

V duhu se bomo spomnili onega velikega trpljenja naših očetov in bratov in prosili Vsemogočnega, da obvaruje našo domovino vojnih grozot — Bog živi!

Za pripravljalni odbor: Prosvetno društvo.

Nalivi in neurje

Letos je že tako muhasto vreme, da se celo vremenoslovci večkrat urežejo. Človek bi mislil, da po deževnih dneh, ko se prikaže sonce, nastopijo jasni in lepi dnevi. Zato ljudje hitijo s košnjo otave. Pa se naslednji dan zopet odpro nebeške zatvornice in znova lije brez konca in kraja, da že otava začne črveti. Na njivah pa, kjer je v razgonih vse voda, pa gnili krompir in koruza, ki se je sicer razrasla po naših poljih v cele goščave ter je pognala velike vlati na koružišču, a vse vlati so zastale v rasti in dozoritvi, ker ni prave sončne toplote. Tako bomo imeli na jesen namesto debelih in dolgih vlati le nedozorele „furke“. Žetev je že itak bila slaba in celo pomanjkanje silja grozi na žitnem trgu. Precejšnji del goric je vničila toča in kar ni toča pobila, pa vničuje deževje. Zato kmetijski človek s strahom gleda na bližajočo se jesen in zimo.

Prav posebno se je razdivjalo po naših krajih neurje v sredo, zlasti pa v četrtek, ko je lilo brez prestanka, ves dan, le proti večeru je ponehalo. Mnogo škode je napravilo. Posebno v Lendavi se je občutilo razdiralno delo hudournikov. Ogromne množine peska in kamenja so nanесли z hribov na rodovitno zemljo in na lendavske ulice, da so se spremenile v cele potoke. Voda je vdirala v kleti in pritlične prostore.

Ledava, Črnc in zlasti Kobiljanski potok so morali se razliti čez bregove. Ravnina od Dolge vasi proti Radmožancem je bilo eno samo jezero. Kaj bo, kaj bo — se sprašujejo ljudje. Pravijo, da tresenje zraka vsled grmenja topov in aeroplanov povzroča deževje. Morda bo le res.

Pogajanja med Madjari in Romuni še niso uspela

Madjarska delegacija je v Turm Severinu zahtevala večji del Erdélya, romunska je ta predlog odklonila in ponudila Madjarom samo nekaj srezov. Na prijateljski pritisk Italije in Nemčije se bodo kljub temu pogajanja še naprej vršila in je Romunija v novem predlogu ponudila Madjarski 25.000 km. ozemlja, zahteva pa izmenjavo prebivalstva, na kar Madjari nočejo pristati.

Letalski napadi

Nemški bombniki so napadli London in 28 krajev v Angliji, angleški pa Berlin in več krajev v Nemčiji in v od Nemcev zasedenih državah.

Romuni in Bolgari so se sporazumeli

Med bolgarsko in romunsko delegacijo je prišlo do popolnega sporazuma. Južni del Dobrudže bo meseca oktobra Romunija odstopila Bolgariji. Kako se bo vršila izmenjava prebivalstva niše določeno.

Od 31. avgusta do 9. septembra

Ljubljanski veleesejem

Razstava industrijskih in obrtniških izdelkov.

Posebne razstave: Pohištvo. Mala obrt. Turizem. Motorna in jadralna letala. ■ Zaščita pred napadi iz zraka, Zobna tehnika. Naša ■ vsakdanja prehrana. Cvetje in povrtina. Perutnina, kuncl, ■ golobi. Likovna umetnost.

Zabavišče — Toti teater ■ Tekma harmonikarjev 8. IX. ■ Žrebanje daril za obiskovalce. ■

Polovična voznina na železnicah in parnikih.

Na postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za din 2.—.

Glasi iz Slovenske Krajine

Odkritje spomenika v svetovnoj bojnih spadlih vojakov iz črensovske fare. To nedelo se vrši to odkritje v Črensovcih. Spomenik predstavlja angela, ki drži v naročaj vmi-rajčega rojaka. Lepo delo Tineta Kosa, kipara ljubljanskoga iz beloga cementa. Okoli spomenika v okrog so napisana imena pokojnih vojakov. Naj te simbol dobi živo lice, se oprosi prosvetno društvo, šteto je s vsov požrtvovalnostjov nabiralo leta duga darove za spomenik i ga to nedelo odkriva, da pristopi korporativno njeno članstvo z družinami pokojnih vojakov po dobro opravljenoj spovedi k sv. obhajili i to daruje za pokojne vojake, šterim na spomin je spomenik postavilo. Tak postane spomenik živ i duše pokojnih vojakov ga z zahvalnostjov obletijo, ar se je pri njegovom odkritju njihovo trpljenje skrajšalo, ali celo dokončalo i se njim obeta ali pa že odpira večno vesela neba. Tak bi dobilo odkritje krščansko, Bogi dopadljivo lice, ovak pa ostane vsa slovesnost ednaka s kamlom spomenika, šteto sam po sebi k rešenji vojakov iz očiščilišča nikaj ne more pomagati.

Šolske knjige

in potrebščine za vse šole Vam nudi v veliki izbiri in po najnižjih cenah

MOHORJEVA TISKARNA IN KNJGARNA Podružnica M. Sobota, Glavni trg 5.

(V hiši g. Štivana)

Sobota. Dne 8. sept. bo naša podružnica Zveze združenih delavcev napravila skupno romanje k Jeruzalemu. Iz Sobote gremo z vlakom zjutraj ob 7. uri do Ljutomera in od tukaj peš k Jeruzalemu. Vrnemo se zopet z vlakom, kateri gre iz Ljutomera zvečer ob 7. uri. Udeleženci romanja si hrano morajo vzeti s seboj, ker je romanje celo dnevno in tam za hrano ni preskrbljeno. Vabimo vsa društva in vse delavce cele naše Krajine, da se pridružijo temu našemu romanju, bodisi z vlakom na kolici ali peš, da bomo skupno manifestirali in prosili Boga za lepšo in boljše bodočnost delavcev Slovenske Krajine. Posebno vabimo delavce iz Lendave in okolice, da se udeležijo tega romanja, kjer bodo videli moč in spoznali veličino naše ZZZ.

Slovo žandarskoga poročnika z Lendave. Splošno poštuvani i priljubljeni žandarski poručnik Pajič Števo je premeščen od nas v Srbijo. Gospodi poročniki želemo, da Slov. Krajino obdrži v dobrom spomino, kak ga tudi mi obdržimo ž njegovov družinov.

Novi žandarski poročnik v Lendavi. V Lendavo je premeščen iz Črne gore Čeh Dušan, Slovenec iz Ljubljane, žandarski poročnik. Želemo njemu vso zadovoljstvo pri nas.

50 letnica. Zdej v soboto obhaja 50 letnico svojega rojstva daleč okoli znani po svojih pismenih delih šolnik in šolski nadzornik g. Evgen Antauer na Tišini. Jubilanti želemo vse najboljše, posebno popolne uspehe na šolskom poli. Na vnoga leta!

Črensovci. Vmrli so oča g. Ha-las Daniela, župnika v Vel. Polani. Sprevod je v petek 29. avgusta ob 9. uri. Molimo za njegovo dušo, vsem ostalim prav srčno sočutje.

Svečanosti dnešnje nedele. Na dnešnje, zvano angelsko nedelo, se vršijo v Slovenskoj Krajini štiri slovesnosti, Odkritje spomenika spadlih vojakov iz črensovske fare v Črensovcih, proščanje v Bogojini i v Lendavi pri sv. Trojstva kapeli pa nova meša v Beltincih. Naj angele varivaje vse štiri slovesnosti čuvajo, da se zvršijo Bogi na čast i dušam na zveličanje.

Črensovci. Nezrela mladina je spotrla okna na šolskoj pisarni, vdarila v sobo i tam vse premetala i spre-vrgla. Se zna, to se godilo po noči. I kak se čuje, to je napravila mladina, šteta je letos zapustila šolske klopi, da si čemere potere nad gd. vučitellicami. Jeli zato, ka so je včile na potrebne i hasnovite reči, ali za koj drugo, nevemo. Stariše te dece bodo gotovo znali, zakaj.

G. Lendava. G. profesor, bivši urednik Novin, Kolenc Franc so prišli na en teden k nam na počitnice. Bog daj, da bi pri nas v tom friškem gorickom lufli se dobro počutili. — Naše Prosvetno društvo pride v nedelo k Sv. Jurji, kje bodo igrali pred cerkvijov igro „Vodo“. Jurjančani, pridite, pogledite svoje soside.

D. Bistrica. Od srčne žalosti so vküpspadnoli, gda so šli ž njiv, Godina Marija i teško zbetežali. Dvori njim v betegi sin duhovnik.

Sreča v nesreči. 26. avgusta je dojšeo poštni avtobus pri pristavi Gyula Gerič Štefana ženo iz G. Bistricice, ki se je pelala z biciklinom. Kda se je štela ognoti avtobusa, je tak nesrečno spadnola, da se je prevrgla pred avtobus. Šofer Pali je s cele moči zavro avtobus, tak da so potniki v njem vsi nazaj spokapali. A ženska, ki ma doma 11 dece, je pa zvün straha druge poškodbe ne dobila. Te den je bio nekži nesrečen, ena svinja se komaj rešila, da jo ne povozo, psovi v Lakoši je pa taco zlomo.

Hotiza. V četrtek ponoči so vdrl i v trgovino Osterčevo neznan i škodljivci. Vdrl i so skozi zunanje okno, prebili šipo in od znotraj odprli notranje okno. Odnegli so okrog 1000 cigaret raznih vrst. Isto noč je bil dovršen vrom še pri nekaterih hišah. Kdo je kriv, se še ni dognalo.

Nesreča pri mlaitvi. V Mostji je 26. avgusta brnela mlaitilnica pri Gabor Martini. Mladina je zbijala šale, štete so pa povzročile smrt. Gabor Martina sin Anton je včeko edno dekle i skočo vkraj, ka ga ne bi vdarila. I kak je skočo se je zalet v rasoje Zverove deklina, šteta je na plevaj stala. Rasoje so presmeknole Antoni levo oko, se opičile v možgane i 17 letni dečko je še tisti den vmro. Ka napravijo nespametne i nedovoljene norije.

Vtopo se je konj. V Lendavi se je paseo kapitanov konj kre Lendave. Bio je zepnjeni i z glavov privezani k nogi. Po nepriliki je spadno v naraščeno Ledavo i se je vtopo.

Sprejme

se dijaka z vso oskrbo. Vprašati se na Borzi dela v Soboti.

Privatna dvorazredna trgovska šola v Soboti

Začetek novega šolskega leta je na pragu. Spet se bodo odprle učilnice in mladina, prežeta novih sil, se bo posvetila učenju, veliki pripravi za kasnejši eksistenčni boj. Z novim šolskim letom pa prihajajo tudi skrbi za starše, posebno za tiste, ki stojijo s svojimi otroki na razpotju po dovršenih študijah v nižjih razredih srednjih šol. Ni vsem dano, da bi njih finančni položaj omogočil poznejši vstop njih otrok na univerzo, pa tudi pri mladini je vedno večje stremenje za realnimi in praktičnimi poklici, ki jih najdejo v trgovini, industriji in drugih podobnih pridobitnih podjetjih. Sedaj je prišel čas za starše, da se odločijo, v katero šolo naj pošljejo svojo deco in kje je najkrajša pot do samostojnih in primernih zaslužkov.

Take ugodnosti nudijo le strokovne šole. Ker pa državne strokovne srednje šole ne morejo sprejeti vse ukaželjne mladine, ki se za vpis v te šole prijavlja, so se privatne ustanove, v Ljubljani Zbornica za TOI, pri nas Zdržba trgovcev v Soboti, odločile, da ustanovijo v svojih reziyah strokovne šole, ki prevzamejo ono mladino, ki ni bila oziroma ne bi bila sprejeta v državne šole radi pomanjkanja mest.

Privatna dvorazredna trgovska šola v Soboti je prva in edina strokovna šola v Slov. Krajini, ki uživa z odločbo ministrstva trgovine in industrije od 14. avg. 1939 pravice javnega učnega zavoda. Gojenci te šole imajo iste pravice in kvalifikacije kakor gojenci državnih dvorazrednih trgovskih šol, to se pravi, da imajo absolventi naše šole pravico prestopiti v 3. razred trgovske akademije, dečki pa za službo v vojski pravice do djačkega roka, torej postanejo rezervni podoficirji in oficirji.

Ker je šola privatna, ni vezana na določen šolski okoliš. V šolo se sprejmejo gojenci od koderkoli. Tudi se ne plača šolska taksa, pač pa samo letna šolnina, ki je za vse gojence enaka. Za oskrbo so tu internati in tudi privatniki imajo stanovanja po zmernih cenah. Otroci drž. uradnikov dobijo draginjske doklade. Tisti, ki se vozijo z železnico, dobijo rezijske popuste.

Z ozirom na to, da bo letos za prvi letnik otvorjena paralelka, bi nujno priporočali vsem staršem, ki menijo oddati svojo deco v trgovsko šolo, da vložijo pravočasno prijavo, ki jih ni treba kolkovati do 5. septembra.

Šolski prostori so moderni, opremljeni z vsemi tehničnimi pripomočki, urejeni z vsemi predpisanimi higijenskiimi in sanitarnimi napravami in so nameščeni v „Trgovskem domu“, ki je bil šele lani dograjen.

Vpisovanje v prvi letnik bo 5. sept. ter morajo zainteresirani predložiti za vpis spričevalo o položenem nižjem tečajnem izpitu ali spričevalo o završenem izpitu na meščanski šoli. Najvišja dovoljena starost je še nedovršenih 17. let. Če je kdo ob vstopu preoračil dovoljeno starost, a ni starejši od 19. oziroma kot ponavljalec I. letnika 20 let, mora ob vpisu prinesiti s seboj prošnjo za spregled starosti, naslovljeno na kr. bansko upravo. Natančnejša pojasnila dobijo zainteresirani pri ravnateljstvu vsak dan od 10. do 12. ure.

Naslov šole: Zasebna dvorazredna trgovska šola s pravico javnosti v Murski Soboti.

Gospodinjstvo

Kaj sem pridobila na gospodinjstevnem tečaju?

(Ker zopet prihaja doba gospodinjstevnih tečajev, bo zanimalo naše čitatelje, zlasti čitateljce, kaj vse nudi tak tečaj, bomo objavljali omenjeni članek, pisan iz vrst naših kmetijskih deklet. Ker le s pravo gospodinjstevno izobrazbo more gospodinja podpirati tri hišne ogle. Brez dvoma bo dobra gospodinja tudi pripomogla do tega, da se zavre nepotreben naval naših ljudi v tujino, ki jim reže le trdo skorjo in koplje prerane grobove. - O. p. ured.)

Pri nas se je vršil pozimi trimesečni banovinski kmetijsko-gospodinjstevni tečaj. No, še tega je treba! Zopet sami stroški za nekoliko kuhanja, so godrnjali ljudje in odvrčali dekleta od tega. Tako je večim deklet upadel pogum. Le osemnajst bolj korajžnih se nas je vpisalo na prigovarjanje g. župnika in g. sreskega kmetijskega referenta. Da, na prigovarjanje, saj takrat nismo razumele, koliko dobrega nam nudi tak tečaj, ker pač nismo poznale njegove koristi. Danes nam je le žal,

da so ti za naše življenje tako pomembni trije meseci prekmalu minuli.

Če si še kdo vedno predstavlja, da smo se učile v tečaju samo kuhati, se zelo moti. Tudi, a to ni vse.

Poleg vsestranske gospodinjstevne prakse smo imele petnajst, za kmečko gospodinjstvo važnih, teoretičnih predmetov. Žal mi je samo, da nas Polančark ni bilo več. Saj so vse prav gotovo potrebne gospodinjstevne izobrazbe. Neradi mi boste verjeli, če vam povem, da niti pometači nisem znala. Cel oblak prahu se mi je dvigal za metlo, sedaj pa, ko tla prej naraho pobrišem z vlažno krpo, tega ni več. Nič več se ne dá s prsti pisati po naših posteljah in omarah, ker vsak dan skrbno pobrišem na vseh predmetih prah. Kako veseli so bratje in domači, ko jim znam lepo zakrpati perilo in obleko ter zamašiti nogavice; veliko se namreč s tem prihrani. Nič nečastnega ni, če hodi človek zakrpan in opran, pač pa, če je raztrgan in umazan ali grdo zakrpan. Tudi jaz nisem znala lepo in pravilno krpati; nogavic sploh nismo šivali in še danes opazujem, da so marsikje zadovoljni z nogavicami brez stopal, ker se dekletom „štopati“ ne ljubi. Učile smo se, da je treba

vsako luknjico sprbiti zamašiti. Poleg tega znam danes šivati na stroj, si enostavnejše kose obleke sama ukrojiti. Za nameček smo še nekaj predle in vezle. Prest nas je namreč še precej znalo. Šklenile pa smo, da tega dela ne opustimo, pač pa se ga z vso skrbnostjo in ljubeznijo oprimemo, ker spoštujemo to, kar nam nudita dom in domača gruda. Nič več ne bomo iztegovale rok po tujem blagu, ki ga je treba drago plačati. Naša dolžnost je čuvati naše narodno blago, narodno življenje, šege in običaje, saj smo ravno Prekmurci tako bogati na tem.

Zakaj imamo oprano perilo tako zamótko, sem spoznala šele na tečaju. Zakaj? Cenejše in lepše se opere, če je dalje časa namiljeno, zlasti z domá kuhanim milom. Namakati je treba perilo v mlačni mehki vodi; v trdi vodi se namreč umazanija tako dobro ne odmoči, v vroči ma madeži zakrkejejo in jih sploh ne moreš več odstraniti. Jasno je, da tudi iz tega razloga damo perilo kuhat v mrzlo vodo. Odsvetovali so nam uporabo sode za namakanje in pranje, ker napravlja perilo sivkasto. Plavljenje perila ima pomen le, če ga sušimo na soncu. (Dalje.)

Družba sv. Rafaela

v Črensovcih za varstvo izseljencev iz Slov. Krajine naznanja,

da se lahko na njo obrnejo oni, katerih svojci so v Franciji i bi je radi poiskali. Naše izseljensko poslanstvo v Parizu je zopet na svojem mestu in redno posluje, zato družba lahko posreduje za naše izseljence v Franciji.

== MALO ZA SMEH ==
Narobe je razumel.

Soseda sta se srečala pa mu po-
toži prvi: Od samih dolgov, ki me
težijo, niti spati ne morem. Bi mi ti
lahko pomagal?

„Zakaj pa ne“, pravi drugi, „tu
imaš uspalni prašek!“

Vabilo

na izredno skupščino Gospodarske zadruge
za Prekmurje v Soboti r. z. o. z., ki bo
dne 8. septembra 1940 dopoldne ob 11. uri
v Soboti, Cerkvena c. 14. s dnevnim redom:

Sprememba pravil v smislu novega
zadružnega zakona.

Ako skupščina ob določenih uri nebi bila
sklepečna, se vrši pol ure kasneje na istem
mestu in z istim dnevnim redom nova skup-
ščina, ki potem veljavno sklepa neglede na
število navzočih članov.

Sobota, dne 18. avg. 1940.

ODBOR.

Vabilo

na izredno skupščino Zadružne posojilnice
r. z. z. n. z. v Soboti, ki bo v nedeljo,
dne 8. septembra 1940 popoldne ob 13. uri
v Soboti, Cerkvena c. 14. s sledečim dnevnim
redom:

Sprememba pravil v smislu novega
zadružnega zakona.

Ako skupščina ob določenih uri nebi bila
sklepečna, se vrši pol ure kasneje na istem
mestu in z istim dnevnim redom nova skup-
ščina, ki potem veljavno sklepa neglede na
število navzočih članov.

Sobota, dne 18. avg. 1940.

ODBOR.

CENE

Živine in kmet. pridelkov v sobočkem
okraju.

Biki I. vrste 6,50, II. vrste 5, III. vrste
4,50 din; krave I. vrste 5, II. vrste 4-4,50, III.
vrste 3-3,50 din; teleta I. vrste 4,50-5, II.
vrste 4-4,50 din; pol debele svinje 8,50-9,50
din za kg. žive teže. — Goveje meso I. vrste
15, svinjsko meso 17, slanina 18, mast 21-22,
čisti med 17, goveje surove kože 13, telečje
kože 16, svinjske 8 din za kg. — Pšenica 300,
ječmen 200, žito 230-240, koruza 200, grah 500,
krompir do 180, seno 80, slama 40, jabolka II.
vrste 200, pšenična moka krušna 400 din,
koruzna moka 350, ajdova moka 425 din za 100
kg. — Trda drya 80-130 din za kub. meter,
belice 0,75 za komad, mleko 2 din za liter.

PENEZ

London 1 funt 172-215 Din Newyork
100 dol. 4424-5520 Nemška marka 14-70-14-90

PRAVILA

Agrarne in gospodarsko-podporne zadruge
v Črensovcih

§ 18.

Člane upravnega odbora in njihove namestnike
voli skupščina na tri leta.

Dolžnost članov upravnega odbora se prične
z njihovo izvolitvijo, oziroma postavitvijo (§ 21.),
poteče pa z dnem tiste skupščine, ki je sklepala o
letnih sklepnih računih za zadnje poslovno leto, za
katero je dolžnost veljala.

Vsako leto izstopi tretjina članov upravnega
odbora. Po prvem in drugem poslovnem letu do-
loči žreb tiste člane upravnega odbora, ki naj iz-
stopijo, pozneje morajo po preteku vsakega po-
slovnega leta izstopiti tisti člani upravnega odbora,
katerih triletna poslovna doba je potekla.

Dotedanji člani upravnega odbora smejo biti
vnovič voljeni.

§ 19.

V primeru stalnega zadržka, izstopa ali smrti
posameznega člana upravnega odbora se pokliče v
upravni odbor tisti namestnik, ki je pri izvolitvi
dobil največ glasov; ako pa je več namestnikov
dobilo pri volitvi enako število glasov, se določi
tisti namestnik, ki ima priti v upravni odbor, po
žrebu. Poslovna doba takega namestnika traja to-
liko časa, kolikor časa bi imela trajati poslovna
doba tistega člana upravnega odbora, na katerega
mesto je poklican.

§ 20.

Skupščina sme posamezne ali tudi vse člane
upravnega odbora v vsakem času menjati, če gla-
suje za to nadpolovica vseh večljanjih zadružni-
kov ali če na dveh zaporednih skupščinah glasuje
za to večina navzočih zadružnikov; vendar ne sme
čas med tema dvema skupščinama biti krajši od
15 dni.

§ 21.

Če se število upravnega odbora po vstopu
namestnikov na izpraznjena mesta zniža pod po-
lovico, mora nadzorni odbor takoj sklicati in naj-
dalj v mesecu dni od sklica opraviti skupščino, ki
popolni izpraznjena mesta. Dotlej postavi nadzorni
odbor začasno potrebno število namestnikov izmed
zadružnikov, da opravljajo dolžnost članov uprav-
nega odbora. Če nadzorni odbor tega ne bi storil

in bi tudi zadružniki sami ne sklicali skupščine po
§ 38., odst. 4., skliče skupščino revizijska zveza.

§ 22.

Izvolitev in vsako menjavo članov upravnega
odbora mora upravni odbor, v primeru po § 21.
pa nadzorni odbor prijaviti v 30 dneh registrskemu
sodišču, da se vpiše v zadružni register. To velja
tudi tedaj, če nastopi namestnik dolžnost namesto
člana upravnega odbora.

Prijavi se mora priložiti od zadruge overjen
prepis zapisnika skupščine o izvolitvi, oziroma over-
jen prepis zapisnika o seji nadzornega odbora o
postavitvi ter overjen podpis novega člana uprav-
nega odbora.

Ko nastopi namestnik dolžnost člana uprav-
nega odbora, mora navesti upravni odbor v prijavi
zapisnik tiste skupščine, na kateri je bil ta namest-
nik izvoljen.

§ 23.

Upravni odbor zastopa zadruge nasproti so-
diščem, ostalim oblastvom in drugim osebam. Ven-
dar pa je ne sme zastopati tisti član upravnega
odbora, ki je sam osebno ali kot zastopnik druge
osebe prizadet v poslu.

Za podpisovanje firme in za izjavo volje za-
druge sta potrebna najmanj dva člana upravnega
odbora, od katerih sme enega nadomeščati tudi
uslužbenec zadruge, ki ga po predhodni načelni
odločbi skupščine za to pooblasti upravni odbor.
Takega uslužbenca mora upravni odbor prijaviti
sodišču zaradi vpisa v zadružni register in mora
prijavi priložiti overjen podpis uslužbenca.

Firma se podpisuje tako, da se pod napisano
ali natisnjeno ali s pečatilom odtisnjeno firmo pod-
pišejo v prejšnjem odstavku omenjene osebe.

§ 24.

Člani upravnega odbora so dolžni opravljati
posle zadruge s skrbnostjo in opreznostjo rednega
poslovnega človeka. Zlasti so dolžni, da se drže
omejitve, ki jih glede opravljanja poslov ali zastop-
panja zadruge določajo pravila in skupščinski sklepi.

Nasproti drugim take omejitve nimajo pravnega
učinka.

§ 25.

O predmetih, ki spadajo v njegovo pristojnost,
odloča upravni odbor na sejah. Na sejah mora biti
navzoča vsaj polovica njegovih članov.

Seje sklicuje in jim predseduje predsednik ali
njegov namestnik. Sklepa se z večino glasov na-

vzočih članov; ob enaki porazdelitvi glasov velja,
da je ostal predmet nerešen.

Seja upravnega odbora se mora sklicati, ako
to zahteva tretjina članov upravnega odbora.

O delu v sejah upravnega odbora se pišejo
zapisniki v posebni knjigi. V zapisniku je navesti
imená v vseh oseb, ki so bile pri seji navzoče.
Vsak zapisnik morajo podpisati vsi navzoči člani
upravnega odbora. Če kdo svoj podpis odreče, se
to zapiše v zapisnik, kakor tudi razlog, če ga je
navedel.

Člani, ki so glasovali proti kakemu sklepu,
smejo zahtevati, da naj se to vpiše v zapisnik ob-
enem z razlogi, katere navedejo.

§ 26.

Član upravnega odbora, ki z dejanjem ali z
opustitvijo prekrši dolžnosti, ki mu jih nalagajo
zadružni zakon, pravila ali sklepi skupščine, je od-
govoren za škodo, ki jo je s tem prizadejal za-
druge. Če jih je več, so odgovorni nerazdelno. Ne
morejo se braniti s takim sklepom skupščine, ki bi
nasprotoval zadružnemu zakonu ali pravilom.

Odgovoren ni tisti član, ki je glasoval proti
sklepu in je zahteval, da se njegovo nasprotno gla-
sovanje vpiše v zapisnik obenem z razlogi, katere
je navedel. Tudi ni odgovoren tisti, ki ni bil nav-
zoč pri sklepanju, če je nadzornemu odboru pi-
smeno izjavil svoje nasprotovanje, brž ko je zanj
zvedel.

Zahtevki o povračilu škode se morajo uvelja-
viti, če to sklne skupščina, ki sme izbrati enega
ali več zastopnikov za pravdo. Če skupščine ne iz-
bere posebnih zastopnikov, zastopa zadruge upravni
odbor, če pa ni zadosti članov upravnega odbora,
ki niso odgovorni, zastopa zadruge nadzorni odbor.

§ 27.

Upravni odbor sme poveriti posameznim svo-
jim članom ali uslužbencem ali posebnim poobla-
ščencem opravljanje nekaterih poslov ali vrst po-
slov ali posameznih panog podjetja in zastopanje
v njih.

Obseg poslovanja se ravna po danem nalogu
in pooblastilu, v dvomljivih primerih pa velja, da
obsega vsa pravna dejanja, ki so z opravljanjem
takih poslov redoma v zvezi.

§ 28.

Člani upravnega odbora se legitimirajo z over-
jenim izpiskom iz zadružnega registra, drugi zastop-
niki pa s pooblastilom, ki ga izda upravni odbor.